

1996 YILI KURUM KAZANCININ SAPTANMASI AÇISINDAN KURUMLAR VERGİSİ İSTİSNALARINA TOPLU BİR BAKIŞ

A. Bumin DOGRUSOZ **

(YAKLAŞIM/NİSAN-1997)

I KURUMLAR VERGİSİNDEN İSTİSNA KAZANÇLAR

Kurumların, kurumlar vergisinde istisna kazançlarını, istisnaların statülerine | J\ . j göre, bir başka deyişle sürekli, geçici ve yürürlükten kalkmış ancak geçici maddeler uyarınca uygulanan istisnalar olarak gruplandırmak mümkündür. Aşağıda da istisnalar, bu gruplandırma uyarınca sayılmıştır.

ASÜREKLİ İSTİSNALAR

Kurumların 1996 yılı kazançlarına ilişkin matrahın saptanmasında da uygulama alanı bulacak olan ve uygulaması **Kanun Koyucu** tarafından belli bir süre ile sınırlandırılmamış istisnalar, bu grubu oluşturmaktadır.

1İştirak Kazançları İstisnası (KVK Md. 8/1)

Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine iştiraklerinden elde ettikleri kazançlar kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Aslında bu düzenleme, gerçek bir istisna olmayıp, vergi mükerreriğini ortadan kaldırmayı amaçlayan bir düzenlemedir.

Bu düzenleme açısından önemli olan, kazancın sağlandığı kurumun tam mükellef statüsünde olmasıdır. Yurt dışı iştiraklerden elde edilen kazançlar (kar payları) bu şart dolayısıyla istisnadan yararlanamaz.

İstisnadan yararlanma açısından, iştirakin oran ve süresinin herhangi bir önemi yoktur. Yine aynı şekilde, tam mükellef kurumdaki kar payının iştirak edilen kurumda ne oranda vergilendirildiği veya bir başka deyişle çeşitli istisnalar veya yatırım indirimi vb düzenlemeler sebebiyle vergi dışı kalmış olup olmamasında bu istisna uygulaması açısından bir önemi yoktur (1)

2Risturn Kazançları İstisnası (KVK Md. 8/2)

Üretim, tüketim ve kredi kooperatiflerinin, ortak içi işlemde doğan gelir gider fazlasının, yine ortaklarına kooperatifle yaptıkları iş hacminin genel iş hacmine oranı doğrultusunda dağıtılacak kısmı kurumlar vergisinden istisnadır. Ayrıca ortakların idare gideri karşılığı olarak ödedikleri paralardan sarf olunmayarak iade edilen kısımlar da bu istisnadan yararlanır.

3Turizm Kazançları İstisnası (KVK Md. 8/3)

Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca "**Turizm İşletme Belgesi**" veya "**Talih Oyunları Salonları İşletme Belgesi**"

ne sahip kurumlarla, Seyahat Acentaları Birliği Kanunu gereğince "**Seyahat Acentası İşletme Belgesi**"ne sahip kurumların, bu belgelerinde yazılı faaliyetleri kapsamında elde ettikleri döviz hasılatının % 20' si kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Ancak istisnadan yararlanabilmek için söz konusu dövizlerin, elde edildiği

dönemin Kurumlar Vergisi Beyannamesi verilmeye kadar bankalarda veya yetkili müesseselerde (döviz bürolarında) bozdurulması şarttır.

İstisna tutarının hesabında, bozdurma tarihindeki değil, hizmetin ifa edildiği tarihteki kur esas alınacaktır. Maliye Bakanlığı, istisna uygulaması açısından, kur farklarının dikkate alınmayacağı görüşündedir.

Bu istisnadan işletmenin ilk defa faaliyete geçtiği tarihten itibaren ancak 10 yıl süre ile yararlanılabilir. Kurumun unvanının veya nev'inin değişmesi veya işletmenin başka bir kurum tarafından devralınması halinde istisna, kal an süre için uygulanır.

Elde edilen dövizleri bizzat bozdurmayan ve döviz sağlayan müessese veya acentadan doğrudan doğruya pay alan turizm müesseseleri, bu istisnadan aldıkları pay oranında yararlanırlar. Döviz bozduran kurum ise, bu kısım üzerinden istisnadan yararlanmaz"[\(2\)](#)

4 Portföy İşletmeciliği Kazançları İstisnası (KVK Md. 8/4)

Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklık ve fonlarının portföy işletmeciliği kazançları ile risk sermayesi yatırım ortaklık ve fonlarının ve gayrimenkul yatırım ortaklık ve fonlarının bütün kazançları kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

5 Rüşhan Hakkı Satış Kuponu Kazancı İstisnası (KVK Md. 8/5)

Kurumların ellerinde bulundurdukları hisse senetlerinin rüşhan hakkı kuponlarını keserek satmaları halinde, bu satış dolayısıyla elde edecekleri hasılat, kurumlar vergisinden istisnadır.

6 Emisyon Primleri İstisnası (KVKMd. 8/5)

Anonim Şirketlerin kuruluşunda veya sermaye artırımlarında hisse senetleri, üzerlerinde belirtilen itibari değerle (nominal bedelle) ihraç edilebileceği gibi, itibari değerlerinin üzerinde bir bedelle de ihraç edilebilir. İtibari değer üzerinde bir bedelle ihraç halinde, satış fiyatı ile itibari değer arasındaki fark emisyon primini (agio) oluşturur. Emisyon primi, hisse senetlerinin ilk ihracında oluşur. Yoksa daha önce ihraç edilmiş bir hisse senedinin itibari değeri veya alım değeri üzerinde bir bedelle elden çıkarılması halinde kazanç, emisyon primi olmayıp, hisse senedi ahmsatım karıdır.

Emisyon priminin hukuki niteliği, Ticaret Kanunumuza göre, 1.tertip kanuni yedek akçe olmasıdır.

Kurumların, hisse senetlerini ilk ihraçlarında elde ettikleri emisyon primi gelirleri kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

7 Kurumların Yatırım Ortaklık ve Fonlarından Elde Ettikleri Kar Payları İstisnası (KVK Md. 8/6)

Kurumların (A) tipi Menkul Kıymetler Yatırım Fon ve Ortaklıkları ile Gayrimenkul ve Risk Sermayesi Yatırım Fon ve Ortaklıklarından elde ettikleri kar payları, kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Bu istisna (B) tipi Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklık ve Fonlarından elde edilen kar paylarını kapsamamaktadır.

Yatırım ortaklıkları, anonim şirket statüsünde bir ticaret şirketi olduklarından, bu kurumlardan temettü elde edilmesinin herhangi bir özelliği yoktur. Zira bu kurumlarda bilinen anlamda, her yıl temettü dağıtırlar.

Yatırım fonlarının ise tüzel kişilikleri olmadığı gibi bir ticaret şirketi niteliğine de sahip bulunmamaları sebebiyle, kar dağıtımında bulunmaları söz konusu olamaz. Bu kurumlardan kar payı elde edilmesi ise, ancak bu kurumların ihraç ettikleri katılma belgelerinin yine ihraç etmiş bulunan kuruma geri satılması ile mümkündür [\(3\)](#). Bu sebeple kurumların sahip oldukları fon katılma belgelerini, ihraççı kuruma geri satmaları halinde elde edecekleri kazanç, "kar payı" olarak kurumlar vergisi istisnasından yararlanacak; buna karşılık katılma belgesini ihraççı fon dışındaki kurum veya kuruluşlara satmaları halinde elde edecekleri kazanç,

menkul kıymet alımsatım kazancı olarak vergiye tabi olacaktır.

8 Yatırım İndirimi

Yatırım indirimi, gelir vergisi mükelleflerinden ticari ve zirai kazanç sahipleri ile kurumların yatırıma dönüştürmelerini teşvik eden bir vergi istisnasıdır. Bu istisnanın özünü, anılan mükelleflerin Kanuna uygun yatırımları için yaptıkları harcamalarının belli bir yüzdesinin, vergiye tabi kazançtan indirilmesi oluşturmaktadır.

Yatırım indiriminden yararlanmak için aranan temel şartlar şunlardır. Mükellef bilanço esasında defter tutuyor olmalıdır.

Yatırım, kalkınma planı ve yıllık programlarda belirlenen sektör ve konularda yapılmalıdır.

Yapılan yatırımın tutarı ticari ve sınai yatırımlar için en az 12 milyar (1997 yılı için 18 milyar), zirai yatırımlar için en az 2 milyar TL (1997 yılı için 3 milyar) tutarında olmalıdır.

Yatırıma başlanılmadan önce, Hazine Müsteşarlığından "**Yatırım Teşvik Belgesi**" kural olarak alınmalıdır.

Yatırım Belge'de yazılı şartlar ve sürede yapılmalıdır.

Maliye Bakanlığı'nın, yatırım indirimi uygulaması, yatırım indiriminden yararlanabilecek yatırım harcamaları, teşvik belgesi alınmaksızın yapılacak yatırımlarda yatırım indirimi uygulaması ve kazancın yeterli olmaması dolayısıyla yararlanılamayan yatırım indirimi tutarının endekslenmesi vb. konulardaki görüş açıklamaları, 187 ve 195 Sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yer almıştır [\(4\)](#)

9Kurumların Serbest Bölgelerdeki Faaliyetlerden Elde Ettikleri Kazançlar

3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun 6. maddesi ile serbest bölgelerde vergi, resim,harç, gümrük ve kambiyo mevzuatının uygulanmayacağı hükme bağlandıktan sonra ikinci fıkrada "**Türkiye'deki tam ve dar mükellef gerçek ve tüzel kişilerin serbest bölgedeki faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri kazanç ve iratlar, Türkiye'nin diğer yerlerine getirildiğinin kambiyo mevzuatına göre tevsiki halinde de, gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.**" hükmü yer almıştır.

Serbest bölgede faaliyette bulunan Türkiye'deki tam ve dar mükelleflerin buralarda elde ettikleri kazançları, Türkiye'ye getirmek zorunda değildiler. Ancak bu kazanç, Türkiye'ye getirildiği takdirde kurumlar vergisinden istisna edilecektir.

104008 Sayılı Kanun'un Yürürlüğe Girmesinden Önce Yürürlüğe Girmiş Olan Özel Kanunlarda veya Kurumların Kuruluş Kanunlarında Yer Alan İstisnalar

Kurumlar vergisinden istisna kazançlar asıl olarak Kurumlar Vergisi Kanunu'nda düzenlenmiş olmakla birlikte, bazı özel kanunlarda veya kurumların kuruluş kanunlarında da istisna hükümlerine rastlanılmaktadır [\(5\)](#). İstisnadan yararlanma açısından, istisnanın Kurumlar Vergisi Kanunu'nda düzenlenmiş olup olmamasının bir önemi yoktur.

IIKanunla Onaylanmış Bulunan Uluslararası Anlaşmalarda Yer Alan İstisnalar

B GEÇİCİ SÜRELİ İSTİSNALAR

Bu grupta yer alan istisnalar, 1996 yılı kurum kazançlarının vergilendirilmesinde de uygulanacaklardır. Ancak bu istisnalar, sürekli istisnalardan, Kanun koyucu tarafından belli bir tarihe kadar uygulanmasının öngörülmüş olması ile ayrılmaktadır. Kanunun ilgili hükmünde yer alan ve aşağıda belirteceğimiz tarihlerin gerçekleşmesinden sonra, bu istisnalar kurumlar vergisi matrahının tespitinde artık dikkate alınmayacaktır.

1Kurumların Gayrimenkul veya İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası (KVK Geç. Md. 23/a)

Kurumların iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan gayrimenkul veya iştirak hisselerinin satışından elde ettikleri kazanç, satışın yapıldığı sermayeye dönüştürülmesi koşulu ile kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Vadeli satış halinde ise, satışın yapıldığı hesap dönemini takip eden ikinci hesap döneminin sonuna kadar tahsil edilen kazançların tutarı ilgili yıl kurum kazancından indirilmek suretiyle istisna uygulamasından yararlandırılır. Bu tarihten sonra yapılacak tahsilatlar ise istisnadan yararlanmaz.

Bu istisnadan menkul kıymet ve gayrimenkul ticareti ile uğraşanların bu amaçla ellerinde bulundurdukları değerlerin satışından elde edilen kazanç kapsamaz.

Bu istisnadan yararlanacak kazancın tespitinde, Gelir Vergisi Kanunu'nun 38/son maddesinde düzenlenmiş bulunan maliyet revizesi işlemleri uygulanamaz.

Bu istisna 31.12.1998 tarihine kadar geçerlidir.

Maliye Bakanlığı, bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları, 51 Sayılı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile belirlemiştir.

2Kurumların Üretim Tesislerini ve Bu Tesislere İlişkin Gayrimenkulleri Bir Başka Sermaye Şirketine Aynı Sermaye Koymak Suretiyle Elde Ettikleri Kazanç İstisnası (KVK Geç. Md. 23/A)

Kurumların, üretim tesislerini ve bu tesislere ilişkin gayrimenkullerinin tamamını veya bir kısmını teşvik belgeli yatırım yapmak üzere kurulacak olan bir sermaye şirketine veya yeni kurulacak yabancı ortaklı bir anonim şirkete aynı sermaye koymaları halinde de elde edecekleri kazanç kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Bu durumda yeni kurulacak şirketin tam mükellef ve yapacağı yatırımın asgari 5 milyon ABD Doları veya muadili yabancı para karşılığında TL olması şarttır. Ayrıca, yabancı ortaklı sermaye şirketine yabancı ortağın sermaye payının 1 milyon ABD Doları veya muadili yabancı para karşılığı Türk Lirası ve % 20'den az olmaması ve kambiyo mevzuatı uyarınca Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin kanıtlanması da bu istisnadan yararlanabilmesi için aranan diğer şartlardır.

Bu istisna tam mükellef kurumlara tanınmakla birlikte, Türkiye'nin çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması ile kendi mukimi (tam mükellef) kurumlara tanıdığı hakları aynen karşı taraf (diğer akid devlet) mukimi kurumlara da tanıyacağını taahhüt ettiği ülke mukimi dar mükellef kurumlarda bu istisnadan yararlanabilirler.

Bu istisna 31.12.1998 tarihine kadar geçerlidir.

Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, 51 Sayılı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yer almaktadır.

3Kurumların Yurt Dışı İnşaat Vb. İşlerden Elde Ettikleri Kazanç İstisnası (KVK Geç. Md. 24)

Kurumların yurt dışında yaptıkları inşaat, onarım, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağladıkları ve Türkiye'de genel netice hesaplarına intikal ettirdikleri kazançları, bu işlerle ilgili hasılatın en az % 15'inin kambiyo mevzuatı gereğince Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin tevsik edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bu istisna 31.12.1998 tarihine kadar geçerlidir.

4Hayat Sigorta Şirketleri ve Emekli Sandıklarının Hisse Senedi İle (A) Tipi Menkul Kıymetler Yatırım Fonlarına Ait Katılma Belgelerinden Elde Edecekleri AhmSatım Kazançları (KVK Geç. Md. 20)

Bu istisna, Kurumlar Vergisi Kanunu'na 3824 Sayılı Kanun'la geçici 20 madde olarak eklenmek suretiyle düzenlenmiştir. İstisna 5 yıl sürelidir. 3824 Sayılı Kanun'la eklenen söz konusu hükmün yürürlüğe giriş tarihi

1.1.1993 olarak belirlendiğinden bu istisna, 31.12.1997 tarihine kadar geçerliliğini koruyacaktır. Ancak bu tarihten sonra, hayat sigorta şirketleri ve emekli sandıkları, (A) tipi Menkul Kıymetler Yatırım Fonları Katılma Belgeleri açısından, KVK'nın 5.maddesinin 6 numaralı bendinde yer alan istisnadan yararlanacaktır. Ancak Kanun'un 8/b. maddesinde yer alan düzenleme, anılan Fonların Katılma Belgelerinden sağlanacak kazanç açısından farklıdır. Kanun'un 8/6. maddesindeki istisnadan yararlanabilmek için katılma belgesinin mutlaka ihraççı kuruma geri satılması gerekirken, geçici 20. madde açısından böyle bir şart yoktur. Dolayısıyla hayat sigorta şirketleri ile emekli sandıklarının katılma belgelerini bir üçüncü şahsa satsalar dahi istisnadan yararlanabilmektedirler.

51.1.1986 Öncesi İhraçlı Kamu Kağıtları Geliri

1 Ocak 1986 tarihinden evvel ihraç kanunlarına ve Devletin, Kanunların verdiği yetkiye dayanarak akdettiği mukavelenamelere göre mevcut ve çıkarılacak vergilerden muaflığı kabul edilmiş olan menkul kıymetlerin temettü, faiz ve ikramiyeleri, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 11. maddesi ile kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

6Bankaların İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası

25.3.1987 tarih ve 3332 Sayılı Kanun'un 5. Maddesi ile,finansman güçlüğü içinde bulunan anonim şirketlerden alacaklı olan bankaların alacaklarını tahsil amacıyla bu şirketlerin sermayelerine iştirak etmeleri olanağı sağlanmıştır. Öte yandan bankalara, bu suretle gerçekleştirdikleri iştirakin payının iştirak edilen şirketin sermayesinin % 15'ini aşması halinde, % 15 oranını aşan iştirak hisselerini, 1992 yılından itibaren 7 yıl içerisinde elden çıkarma zorunluluğu getirilmiştir. Bankaların bu suretle gerçekleştirecekleri iştirak hissesi satışından elde edecekleri kazançları,anılan Kanun'un 7/a maddesi ile kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Öte yandan aynı Kanun'un 7/b maddesi ile bankaların, 3322 Sayılı Kanun'un yürürlüğe giriş tarihinden önce iktisap ettikleri iştirak paylarını, 1998 yılı sonuna kadar, banka ile doğrudan veya dolaylı yüzde birden fazla sermaye ve yönetim ilişkisi olmayan üçüncü kişilere satmaları halinde, bu satıştan doğacak kazançları da kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

C YÜRÜRLÜKTEN KALKMAKLA BİRLİKTE ÖNCEDEN YARARLANMAYA HAK KAZANILMIŞ BULUNAN İSTİSNALAR

Bu gruptayeralan istisnalar, esasen 3946 Sayılı Kanun'la Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklik sonucu yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak bu yürürlükten kaldırılan istisnalar, Maliye Bakanlığında izin alınmak suretiyle belli bir süre yararlanmaya kazanılan istisnalar niteliğinde idi. Bu nedenle, yararlanma için gerekli şartları taşıyarak Maliye Bakanlığında gerekli izin/ belgeyi almış olmak, mükellefler hukuken belli bir statüye girme sonucu doğurmaktaydı. Dolayısıyla kanun koyucu, bu istisnai ardan yararlananların elde etmiş oldukları müktesep hakları gereği, ilgili istisnada yer alan süreler sonuna kadar hak kazananların istisnadan yararlanacaklarını kabul etmiştir (KVKGeç.Md.21/b,c).Ancak,bugün için, bu istisnalardan yararlanma hakkını kazanma olanağı artık sözkonusu olmadığından, aşağıda bu istisnaları sadece isim olarak zikretmekle yetiniyoruz. Bu istisnalar şunlardır:

1Devrahnan Kurum Zararını İndirim İstisnası

2Eğitim, Sağlık, Spor Tesisleri Kazanç İstisnası

HKURUMLAR VERGİSİ İSTİSNALARININ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 25/2. maddesi ne göre, bir kurumun ödeyeceği vergi indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %20'sinden az olamaz. Görüldüğü gibi, anılan hüküm ile bir kurumun

ödeyeceği kurumlar vergisine bir alt sınır getirilmiştir. Dolayısıyla kurumlar, kurumlar vergisinin yarıya ödemeleri gereken asgari vergiyi de hesaplayacaklar ve miktar itibariyle yüksek olanı, vergi olarak ödeyeceklerdir.

Anılan yasal düzenleme tetkik edildiğinde görülecektir ki, vergi tekniği açısından, kurumlar vergisi ile asgari vergi, farklı vergiler değildir. Asgari vergi, sadece ödenecek kurumlar vergisinin asgari seviyesini belirleyen bir tür güvenlik müessesesidir. Bu sebeple asgari vergi, bizatihi kurumlar vergisinin kendisidir. Dolayısıyla, yüksek çıkması sebebiyle asgari vergi üzerinden vergi ödeyen kurumların, fon ve geçici vergi hesabında da asgari vergi esas alınacaktır. Öte yandan kurum kazancı üzerinden Gelir Vergisi Kanunu'nun 75/4. maddesi uyarınca yapılacak stopaj matrahının hesabında da, anılan durumdaki kurumlarca indirilecek vergi de, asgari vergi olacaktır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 25/2. maddesinde asgari verginin, indirim ve istisnaların uygulamasından önceki kurum kazancının % 20'sinden az olamayacağı açıklanmış ise de, gerek anılan maddede, gerek diğer bazı maddelerde, asgari verginin hesaplamasında bazı istisnaların, dikkate alınmayabileceği belirtilmiştir. Bu düzenlemelere göre, kurumların 1996 yılı kazançlarının vergilendirilmesinde, yukarıda 3 numarada sayılan istisna kazançlardan, asgari verginin hesabında da dikkate alınacak ve alınmayacak olanları, bir başka deyişle kurumların 1997 yılı için asgari vergiden istisna olan ve olmayan kurumlar vergisinden istisna kazançları şunlardır.

1%20 Oranlı Kurumlar Vergisi Matrahına Dahil Olan Kurumlar Vergisinden Müstesna Kazançlar

Turizm istisnasından yararlanan kazançlar

» Portföyünün en az % 25'i hisse senetlerinden oluşan menkul kıymetler yatırım fonları ile aynı nitelikteki yatırım ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları veya ortaklıkları ile gayrimenkul yatırım fonları veya ortaklıklarına ait katılma belgeleri ve hisse senetlerinden elde edilen kar payları.

* I Ocak 1986 tarihinden evvel ihraç kanunlarına veya Devletin, kanunların verdiği yetkiye dayanarak akdettiği mukavelenamelere göre mevcut ve çıkarılacak vergilerden muaflığı kabul edilmiş olan menkul kıymetlerin temettü faiz ve ikramiyeleri.

* 1.1.1994 tarihinden önce faaliyete geçen eğitim, sağlık ve spor tesislerine ilişkin kazançlar.

* 1.1.1994 tarihinden önce devir alınmış kurum zararları.

* 24 Haziran 1994 tarih ve 4008 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce yürürlüğe girmiş olan özel kanunlarda yer alan istisnalar.

* 3332 Sayılı Kanun'un 7. maddesinin

* (a) fıkrası gereğince bankaların iştirak paylarının halka arzından elde ettikleri kazançlar

* Hayat sigorta şirketleri ve emekli sandıklarının hisse senetleri ile (A) tipi olarak adlandırılan yatırım fonlarına ait katılma belgelerinin alım satımından elde ettikleri kazançlar.

2%20 Oranlı Kurumlar Vergisi Matrahına Dahil Olmayan Vergiden Müstesna Kazançlar

Asgari vergi matrahının hesabında indirim ve istisnalardan önceki kazançtan düşülecek olan istisnalar şunlardır:

» İştirak kazançları.

* Kooperatiflerce dağıtılan risturnlar. Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulmuş veya kurulmuş sayılan yatırım fonları veya yatırım ortaklıklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları.

*Kanunlarla onaylanmış uluslar arası anlaşmalarla vergiden istisna edilmiş kazançlar.

*Serbest bölgelerdeki faaliyetlerden elde edilen kazançlar.

*Kurumların, rüçhan hakkı kuponlarının satışından elde ettikleri kazançlar .

*Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar (emisyon primleri).

[*] Dr., Marmara Üniversitesi Mali Hukuk Öğretim Üyesi

(1) Bu istisna ile ilgili geniş bilgi için bkz. A. Bumin DOGRUSOZ. İştirak Kazançları İstisnası ve Bazı Menkul Kıymet Gelirlerinin İstisna Karşısındaki Durumunun Değerlendirilmesi. **YAKLAŞIM**, Yıl: 3, Sayı: 34 (Ekim 1995), s. 2.

(2) Turizm Kazançları ile ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz. A. Bumin DOGRUSÖZ, "Turizm Kazançları İstisnası". **Vergi Sorunları Dergisi**, Sayı: 78 (Mart 1995), s. 89100.

(3) Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, Seri No : 47.

(4) Yatırım indirimi Uygulaması hakkında bilgi için Bkz. Hasan YALÇIN, **Yatırım indirimi Uygulama Esasları**, İstanbul 1996.

(5) Vergi kanunlarının dışında kalan diğer mevzuatda yer alan muafiyet ve istisna hükümlerinin bu histesi için bkz. Engin GÜMÜŞTAŞ, Süheyla ULUG, "Vergi Kanunları Dışındaki Mevzuatta Yeralan Muafiyet ve İstisna Hükümleri", **Vergi Sorunları Dergisi**, Özel Ek,